BLAZE CHUDÝM, BĚDA BOHATÝM

Původ materiálu
Martin Horák
Pořadí v lekci
13

Žalm 40,5 – Blahoslavený ten člověk, kterýž skládá v Hospodinu svou naději.

Liturgické čtení-L 6,20-26

Klíčové pojmy, dobové a textové souvislosti

- **místo polní, rovina** - zvláštní Lukášův výraz. Rovné místo je dobře přístupné zástupům ze všech stran a okolních zemí. Změna lokality oproti kázání „na hoře“ (Mt 5-7) může naznačovat zvláštní Lukášův zájem: to, co bude vzápětí řečeno učedníkům (právě povolaným na hoře), není „tajné učení" pro zasvěcence, ale vyhlášení království veřejně přístupné každému.

- **blahoslavenství a běda** - (6,20nn) jsou „gratulační“ a varovné výkřiky z království Božího. Přítomný stav osloveného společenství (chudoba x bohatství; hlad x uspokojenost; nářek x smích; provokativní a vyháněná menšina x všeobecně přijatelná většina) je ostře nasvícen a pojmenován z hlediska budoucnosti Božího království. Toto kralování Boží vysvobozuje spoutané a proměňuje nezměnitelný lidský úděl. S Ježíšem už je tady, v neboť v Ježíši Bůh navštěvuje svůj lid (Lk 1,67; viz též „dnes se splnilo toto Písmo“ - Lk 4,21). Proto Ježíš blahořečit, tj. vyhlašovat „jak jsou na tom skvěle“ právě ti, kterým se vede zle. A proto také ostře napadá pozici těch, které bychom mohli považovat za šťastné, spokojené - a především ty, kdo už v životě nic nemusejí hledat, vyhlížet ani měnit.

Důležité je, že v lukášovské verzi se blahoslavenství týkají výslovně tělesné a sociální stránky lidského života (chudoba, hlad, bolest a nářek, předsudky a pronásledování - srvn. Mariin chvalozpěv, 1,51-53). To pozdně antického člověka, který v náboženství hledal právě cestu, jak uniknout „tíži“ tělesného a sociálního rozměru života, patřičně provokovalo.

- pojmem „**blahoslavený“** byl **v řecké jazykové oblasti** označován ten, kdo patří do blízkosti bohů. Teofilovu uchu mohl znít známě a zároveň zavádět k představě, že jde o to nalézt způsob, jak se povznést blíže „bohům“ či Bohu. Právě tomu (falešné spiritualizaci, zduchovnění blahoslavenství) čelí Lukáš tím, že Ježíše vyhlašujícího blahoslavenství umísťuje „dolů“, „mezi lidi“ - na rovinu, doprostřed zástupů z Židů i pohanů.

- **podobenství o boháčovi a Lazarovi** - je modelový příběh tak jako jiná podobenství. I zde platí, že „budoucnost" osvětluje a podtrhuje, na čem záleží „v přítomnosti“ a vyzývá k nápravě životního nasměrování.

V „pekelném pokračování“ příběhu se překvapivě ukazuje - Lazar patří „do lůna Abrahamova“, tedy doprostřed společenství Izraele, Božího lidu. Přitom celý jeho život napovídal, že je tomu přesně naopak, že zůstal odkopnutým člověkem bez lidské a Boží pomoci (Lazar = Elí-ezer, Bůh mi pomáhej). Naopak boháč, který byl během svého života považován za šťastného a požehnaného člověka, poznává, že je „lidu Abrahamovu“ vzdálen, protože se minul s potřebným u svých dveří. Podobenství ovšem vrcholí ve chvíli, kdy se řeší, jak tohle poselství dostat „zpátky mezi živé“ - k boháčovým bratrům. Abrahamův závěr - „Stačí Tóra a proroci, kdo nerozumí záměru SZ, toho nepřesvědčí ani vzkříšení!“ - přitom míří zcela zřetelně do času církve, k „bohatcům“, kteří vzývají vzkříšeného Pána.

- **podsvětí, „hades“** v bibli nikdy neznamená peklo, ale místo, v němž zemřelý očekává na soud. Nenavozuje představu, co po smrti čeká ty, kteří nežili spravedlivým životem. Těžko z tohoto místa vyvozovat nějakou představu očistce, protože v tomto podobenství je zdůrazněna pevnost a stálost této nové situace („mezi námi a vámi jest veliká propast“ - tj. teď už se nedá nic měnit). A právě ke změně celé podobenství směřuje. Chce oslovit především ty, kteří dosud žijí a nevidí za práh své vlastní spokojenosti.

- **odkaz na Tóru a proroky** - (16,31) lze chápat přímo v lukášovském kontextu: Ježíš při svém vystoupení v Nazaretě ohlašuje, že „milostivé léto“ „už je tady“ - čti Lk 4,19 a Lv 25,10; Dt 15,4; a Iz 61,1.

- jako možná varianta rozvinutí blahoslavenství a běda! se též nabízí podobenství o boháči a stodolách (Lk 12,13-21). V tomto příběhu však chybí motiv **společenství** „bohatých a chudých“ - které tóra a proroci vytvářejí. Lukášovu Ježíši nejde o to prostě „zošklivit majetek“ a

bohatství, ale ukázat cestu ze zajetí vlastní sebespokojenosti. A tato cesta vede právě k potřebnému chudému bližnímu. Malér bohatce z Lk 16,19 je, že díky své zajištěnosti ani nemusel „vyjít před dům“ a být konfrontován s Lazarovou nouzí. Tóra a proroci, na něž závěr příběhu odkazuje, právě k takovému „exodu“ ze zajištěnosti bohatstvím vybízejí.

úskalí příběhu:

- vyhlášení blahoslavenství a Božího království vůbec bývá opakovaně spojeno s představou zásvětného, posmrtného prostoru. Boží Království však v NZním svědectví je přítomnou silou, která proměňuje naše současné výhledy. Přesně tohle platí i o podobenství o boháči a Lazarovi: „oklikou“ přes budoucnost apeluje na přítomnost.

- příběh nahlíží problém, nastolený napětím mezi „Blahoslavený" a „Běda", především z perspektivy boháče. Jemu (a jemu podobným), ukazuje, z čeho čerpat, aby život neskončil v prázdnotě. Žebrák Lazar poznal v životě jen osamělost. Blízkost druhých prožíval pouze náhražkovitým způsobem - prostředkovali mu ji psi, kteří však byli pokládáni za nečisté, podobně jako nemocný člověk. Za svého života prožíval vydělenost ze společenství ‚lidu víry‘. Neměli bychom se ovšem nechat unést představou, že Lazar byl člověk spravedlivý, poctivý atd. Je-li řeč o tom, že byl po smrti nablízku Abrahamovi, pak se tím chce především zvýraznit radikální proměněnost situace. Role se vyměnily a boháč je tím velmi překvapen. („Žebrácká“ poloha života i situace procitnuvšího boháče je dobře vyjádřena např. v písni „Víc než oko spatřit smí“**.)**

Zkušenost „Lazara u dveří“ bude mít asi velmi málo dětí nebo spíš nikdo. Upozorněte je, že žijeme v části světa, k níž tři pětiny všech lidí vzhlíží jako k bohatým. Perspektiva, v níž jsme oslovováni, je právě perspektiva boháče.

- důrazy oddílů Lk 6 a 16 nechtějí vést k asketické distanci od vlastnictví. Antika samozřejmě znala „ošklivení si soukromého majetku“, podle Platona měli v „ideálním státě“ mít jeho vůdčí vrstvy „vše společné“. Tuto pozici může v určité chvíli vyprávění reprezentovat Teofil („aha, majetek je špatný!“). Lukáš však antickou tradici uvádí do rozhovoru se Zákonem a proroky, jejichž tvořivým interpretem a aktualizátorem je právě Ježíš. Pokračování Lukáše - Skutky odhalí, že nejde o to ukázat své duchovní kvality zřeknutím se majetku (Sk 4,32-5,11), ale jde o pomoc potřebným.

- **boháče** bychom neměli zkratkovitě vykreslit jako lumpa a „tuneláře“. I když evangelista Lukáš zřetelně straní chudým, charakterizuje zde bohatého pouze jako toho, kdo žil spokojeným životem, protože zřejmě věřil, že bohatství je důkazem Boží přízně. Důležité je to, že nevnímal utrpení druhých, ač k tomu měl každý den příležitost, když u vrat jeho domu ležel Lazar. Je příznačné, že ostatní lidé jsou pro něho jen služebníci (16,19.24). To je ohrožení, „běda!“ bohatých.

I když příběh využívá dobových, tj. tehdejším lidem pochopitelných představ, nejdu tu o nahlédnutí do „zásvětného života“. Nepromítejme do něj ani dnes znovu módní představy o posmrtných životech, které vyvažují a odplácejí zaživa spáchané nepravosti či utrpěná příkoří a strádání. Nespekuluje o nesmrtelné duši, nezjednodušuje problém viny na vyrovnání zásvětného či metafyzického účtu člověka. Podobenství před námi otevírá oblast **zvěstování, odpuštění a milosrdenství** již zde na zemi.

Všimněte si také, že Abraham v podobenství odmítá, aby někdo či nějaký hlas ze záhrobí byl využíván ke zvěstování (v.29 a 31). Křesťanské zvěstování nemá strašit „pekelnými“ tresty - trápením bohatého. Podobenství připomíná, že svědectví Mojžíšovo a proroků je základem pro správnou orientaci života víry.

- „**pozdvihl v mukách oči“** (v.23-24). Biblické svědectví se nevyžívá v líčení posmrtných muk. Ve vykreslování záhrobních strastí se stali mistry zejm. barokní kněží a básníci. Boháč touží po blízkosti 'lidu víry' - po Abrahamovi. Právě to mu je odepřeno. Biblickému svědectví je cizí zlovolná radost, že někdo bude trpět. Bible nepopisuje škálu muk, trápení a bolestí, jak to bývá někdy v pohádkách, některých básních, mýtech, vtipech či špatné dogmatice, popř. úpadkových filmech. Neměli bychom sklouznout k strašení smrtí a záhrobím. Jako utrpení chápe bohatý odtrženost od ‚lidu víry‘, zde reprezentovaného Abrahamem.

pomůcky

- obrázek mnicha a obr. člověka, který pracuje „mezi lidmi“(který z nich se lépe hodí, aby ohlašoval blahoslavenství?)

- symboly dostatku, luxusu, nadbytku

- ilustrace chudoby, obrázky hladových dětí (vadí, že je nemáme u „našich dveří“, nebo stačí, že se o nich dozvídáme z TV a pod.?)

motivační uvedení do příběhu:

- Pro Teofila - Blahoslavenství! a Běda! můžete předložit jako písničku, která Teofila spíše znepokojí a vyprovokuje, než aby ho přímo přivedla k jásotu nad blízkostí Božího království. Případně se může Lukáše ptát, jestli se má tedy zbavit všeho bohatství a oprostit od jeho „mravní zátěže“. Proto Lukáš reaguje tím, že přidává příběh, kterým chce objasnit, v čem spočívá úskalí bohatství - vede k izolované sebespokojenosti. Když však budeš Teofile pořádně poslouchat, jak nám Ježíš aktualizuje Tóru a proroky, určitě tě to navede dobrým směrem - a potkáš i tu radost blahoslavenství. Bude vhodné, když ve vašem vyprávění bude Teofil Lukášovi vstupovat do vyprávění svými připomínkami, poznámkami, otázkami. Nejprve pokud jde o pojetí blahoslavenství a potom z oblasti vztahu k bohatství atd. Podobenství není nutné „dovyčerpat“, spíš zestručnit a podtrhnout a vyprávět tu linii, která souvisí s blahoslavenstvím.

I. Teofil: BLAHOSLAVENÝ - to je určitě někdo, kdo patří do božské blízkosti - Lukáši - nauč mne, jak na to?

LUKÁŠ: Co si pod tím představuješ?

T: Umí se povznést - takovou nebeskou svatozář si kolem jeho hlavy představuju - někdo, koho se nedotýkají každodenní starosti... Slyšel jsem, že v Matoušově evangeliu Ježíš mluví o blahoslavených - na hoře, Bohu blíž... - u nás v Řecku máme taky nádherné, vysoké kopce - myslíš, že kdybych se tam uchýlil, byl bych Vznešenému blíž?

II. Lukáš - Blahoslavenství - to je taková ZVLÁŠTNÍ PÍSNIČKA - z Božího království. Když ji lidi poslouchají - jsou opravdu šťastní... ALE - nemusíme na žádný kopec - k nebi blíž....

Motivace (nejen) pro mladší školní věk:

- Zeptejte se dětí, zda-li chtějí mít hodně peněz. Co všechno by si za ně pořídily? A co ještě? A co ještě?

Nechte odpovědi plynout, případně je podněcujte, aniž byste je ovšem vedli určitým směrem. Můžete seznam např. psát na tabuli - a až bude hotov, zjišťujte, jestli si pořizují věci „pro sebe“, nebo pro druhé. Bude-li ohled na druhé chybět, zeptejte se, zdali vědí o někom, komu by mohly svým bohatstvím prospět.

Rozhovor také můžete vést dál tím směrem, že seznam zničíte a řeknete - ale peníze nemáte a tohle si nikdy nepořídíte... Zůstává po takvém „procitnutí“ šok, smutek - nebo něco pěkného?

osnovy vyprávění:

a) poznámky a osnova pro mladší školní věk:

Navrženou motivaci lze uzpůsobit pro mladší i střední školní věk. Odhaluje úskalí úskalí naší závislosti na majetku. (Šťastný je ten, kdo má.“) Do takto „odhalené“, rozevřené situace můžete nechat zaznít Ježíšovu zvěstování blahoslavenství a běda, pokračovat Teofilovou reakcí (která bude možná souznět s reakcí naší). Odpovědí bude příběh o Lazarovi a boháčovi.

I. Motivace

II. Ježíš šokuje učedníky i zástupy tím, komu zní „blahoslavený“ a komu „běda“

III. Teofil vznáší námitky a dotazy

IV. Spokojený boháč a ubohý Lazar

V. V „pekle“ boháč zjišťuje, jak daleko je od Boha a jak blízko je mu chudák

VI. Nejde měnit věci „až v pekle“

VII. Změna je možná právě teď, „na zemi“

VIII. Zjišťujeme s Teofilem: Blahoslavenství zní, aby změnily život chudým i bohatým

a) poznámky a osnova pro střední a starší školní věk:

Můžete začít motivací „teofilovskou“ o problému blahoslavenství, pokračovat Lukášovou odpovědí. Pak můžete dát prostor tomu, aby děti vyjádřily svůj šok nad tím, komu zní blahoslavenství a komu běda, uvést ho do vztahu s Teofilovým tázáním (co s majetkem, zbavit se ho?). Příběh o Lazarovi a boháčovi udělá prostor odpovědi - jde o to vidět úskalí „majetku“, „bohatství“, nenechat si zastřít pohled na potřebného a vztah k němu.

I. Teofil: KDO JE TO BLAHOSLAVENÝ? Ten, kdo patří do božské blízkosti (Lukáši, nauč mne, jak na to)

II. Lukáš - Blahoslavenství, to je taková ZVLÁŠTNÍ PÍSNIČKA z Božího království, kterou Ježíš zpívá „tady dole“ pro všechny lidi

III. Teofil: Ten Ježíš podle tebe obrací všechno naruby!

IV. Lukáš: TAK POSLOUCHEJ Ježíšovo PODOBENSTVÍ - o Lazarovi

V. Boháč si žije spokojeně a utrpení druhých ho nezajímá (Teofil - to je přece normální - bohatý a žebrák, proč se o něj starat?

Lukáš - a myslíš, že je to normální i z Božího pohledu?, poslouchej... jak to vidí otec věřících Abraham)

VI. V „záhrobí“ neboli pekle se ukazuje obrácená perspektiva - rozhovor s Abrahamem

VII. Boháč touží napravit své bratry. Ale ani vzkříšení není důkazem pro ty, kteří neposlouchají „Mojžíše a Proroky“

VIII. Zjišťujeme s Teofilem: Blahoslavenství zní, aby změnily život chudým i bohatým

VYPRÁVĚNÍ

I. KDO JE ŠŤASTNÝ?

Mezi lidmi se vždycky hodně mluvilo a mluví o štěstí. Není divu, každý si přece přejeme být šťastný. Ale co to znamená štěstí? Kdo myslíte, že je šťastný? Co to znamená, že někomu „je blaze“? A co musí člověk mít, aby byl šťastný? Je ke štěstí potřeba ještě něčeho jiného?

II. KDO JE BLAHOSLAVENÝ

Teofil věděl, že Ježíš o některých lidech prohlásil, že je jim blaze – že jsou blahoslavení. Vrtalo mu to hlavou: „Blahoslavený - to přece musí být někdo, kdo má k Bohu blízko. Potom je z něj zaručeně šťastný člověk. Ale o kom vlastně Ježíš řekl, že je mu blaze? Zřejmě mluvil o lidech, kteří se hlavně hodně modlí a dobře znají a poslouchají Písmo. Ti mají přece k Bohu blízko. Bylo to tak? A nemluvil taky o tom, jak by se to dalo naučit – že bych udělal to a to, a pak už by mi bylo jednou provždycky blaze?“– A tak vypravěč Lukáš Teofilovi píše, jak o tom Ježíš mluvil.

III. JEŽÍŠOVA BLAHOSLAVENSTVÍ

Bylo to krátce na to, kdy Ježíš vybral skupinu svých dvanácti nejbližších učedníků. Z hory, na které se modlil, pak spolu s nimi sešel dolů. Zůstali stát na rovině. Tady se mohlo sejít hodně lidí. Sem se mohli dostat všichni, i lidé ochrnutí nebo jinak postižení. Tady nikdo nestál výš nebo níž.

Sešlo se tu tehdy opravdu hodně lidí. Byl tady veliký zástup jeho učedníků. Přišlo sem veliké množství lidí z celé judské země i z hlavního města Jeruzaléma. A byli tu další lidé, kteří přišli ze sousedních oblastí Týru a Sidonu. Ti všichni se shromáždili, aby slyšeli, co Ježíš bude říkat. A aby byli uzdraveni ze svých nemocí.

Ježíš mluvil ke svým učedníkům. To, co tady říkal, nebyla nějaká pravidla pro život, podle kterých by se měl každý řídit. Ale také to nebylo nějaké tajné učení pro vybranou skupinku lidí. Ježíš tu mluví k těm, kdo už se nechali pozvat na jeho cestu životem, ale mají to slyšet všichni, kdo za ním přišli a chtějí poslouchat.

Ježíš tehdy začal právě těmi blahoslavenstvími: „Blahoslavení chudí, neboť vaše je království Boží. Blahoslavení jste, kdo nyní hladovíte, neboť budete nasyceni. Jste blahoslavení, kdo nyní pláčete, neboť se budete smát. Blahoslavení jste, když vás kvůli mně budou lidé nenávidět a odstrkovat. Ale běda vám bohatým. Běda vám, kteří jste nyní nasyceni, kteří se smějete, kteří jste lidmi oslavováni. I vaše situace se změní v opak.“

IV. TEOFILOVY ROZPAKY

Takže teď už Teofil ví, o jakých lidech Ježíš ve svém blahoslavenství mluvil. To je ale zvláštní věc, že to říká právě o takových lidech. Ti, kteří hladoví nebo pláčí, ti, kteří zůstávají sami, ti přece nezažívají žádné zvláštní štěstí. Spíš naopak.

Anebo že by to Ježíš myslel ještě jinak? Nepodává tu přece jen návod, co máme dělat, abychom byli Pánu Bohu blíž? Nechtěl tím říci, že jednou bude blaze tomu, kdo se vzdá majetku? A ten, koho lidé kvůli víře nebudou mít rádi, že už si vysloužil přízeň od Pána Boha?

V. PODOBENSTVÍ O BOHÁČI A LAZAROVI

Vypravěč Lukáš odpovídá Teofilovi i na tyhle otázky. Vypráví mu Ježíšovo podobenství o tom, jak je tomu s bohatstvím a chudobou, s trápením a užíváním života.

„Byl jeden bohatý člověk. Nádherně se oblékal. Pořádal skvělé hostiny, ale hlavně sám pro sebe. To, co se dělo za dveřmi jeho domu, ho moc nezajímalo. Jeho jméno neznáme: takových lidí je hodně a jejich jména se zapomínají.

Před vraty jeho domu lehával jeden chudák. Trpěl chudobou a hladem, trpěl nemocemi, trpěl samotou. Jen psi si ho občas všimli a lízali jeho rány. Jeho jméno bylo Lazar, to jméno znamená „Bůh je pomoc“.

A pak najednou bylo všechno jinak. Boháč i Lazar zemřeli, jejich život se uzavřel. Lazar byl přenesen k Abrahamovi, otci víry a naděje. Lazar žil svůj život s vírou a nadějí, a tak zůstává ve víře a naději i po smrti. Na zemi o něho nikdo nestál, ale on přece patřil k lidu praotce Abrahama. A tak tomu bylo i po smrti.

Zemřel i ten boháč. Byl pohřben. Jak žil, takový byl i jeho úděl po smrti. Dál zůstal bez Boha a bez lidí. Trpěl v pekle: to je totiž peklo, když člověk vidí, že svůj život prožil zbytečně, že tuhle skvělou šanci, jakou je život, nevyužil a že už na tom nemůže nic změnit.

Bohatý muž uviděl v dálce Abrahama a u něj Lazara. Začal volat: „Otče Abrahame, smiluj se nade mnou. Pošli toho Lazara, ať omočí aspoň špičku prstu ve vodě a svlaží mé rty. Tolik tu trpím.“ Ale Abraham mu odpověděl: „Synu, vzpomeň si, že tobě se ve tvém životě dostalo všeho dobrého. A Lazarovi se dostalo naopak všeho zlého. Tady se on teď raduje a ty trpíš. A navíc je mezi námi a vámi veliká propast, kterou nikdo nemůže překonat, ani kdyby chtěl.“

Teprve v téhle chvíli začal i ten bohatý člověk myslet na druhé. Chtěl varovat svoje bratry, aby nedopadli jako on. Znovu volal: „Prosím tě tedy, otče, pošli Lazara do mého rodného domu, kde žije mých pět bratrů. Ať je varuje, aby se nedostali do těchto míst trápení. Když za nimi přijde někdo ze záhrobí, určitě změní svoje myšlení a jednání.“ Ale Abraham mu odpověděl:

„Mají Mojžíše a Proroky. Ať poslouchají je. Když neposlechnou Mojžíšův zákon a slova proroků, nedají se přesvědčit ničím jiným. Pak jim nepomůže, ani kdyby se k nim vrátil někdo z mrtvých.“

VI. SLOVO PRO CHUDÉ I BOHATÉ

Podobenstvím o boháči a Lazarovi Lukáš dopoví, co blahoslavenství znamenají. I Teofil tomu může rozumět. Blahoslavenství znamená blahopřání. Pán Ježíš těmi slovy gratuluje všem, na které bude Hospodin pamatovat. Hospodin ví o všech, kdo trpí, kdo nesou všechno těžké, co život přináší, chudobu a hlad, starost o druhé, nepochopení od druhých nebo samotu. Právě ty, kteří se třeba zrovna necítí být šťastní, Ježíš povzbuzuje: před Bohem stojí všechno jinak, jednou se to jasně projeví, ale už teď to můžete vědět a těšit se tím.

A ten, kdo je bohatý, zajištěný a spokojený? Ježíšova slova mu připomínají, aby pamatoval, že se bude za svůj život zodpovídat, že je odpovědný za to, jak se svým bohatstvím naložil, že je odpovědný i za druhé. A aby na to pamatoval, dokud je čas.

MODLITBA

Pane, děkujeme ti za všechno, co jsi nám dal. Děkujeme ti za naše nejbližší. Děkujeme za všechno, co je k životu potřeba. Děkujeme za všechno ostatní, co nám život zpříjemňuje. Dej, ať nežijeme sami pro sebe, ale ať se umíme rozdělit s tím, kdo pomoc potřebuje. Amen

podněty pro rozhovor:

- už vás někdy překvapilo podobné sdělení jako blahoslavenství? Co to bylo? Vzbudilo to ve vás radost či smutek?

- je to jenom bohatství, co nám brání vidět bídu jiného člověka?

- jsou to jenom nemocní a chudí, kdo jsou na okraji zájmu lidské společnosti? Kteří lidé jsou ti Lazarové?

- víte o dětech, které mají málo hraček? Co byste jim darovali?

- co člověka nejvíc trápí a bolí: málo peněz; osamělost; pocit, že mi nikdo nerozumí; něčí úspěch ve škole, u holek, u kluků; vlastní neúspěch; pomluva; nadávka.

(Znáte písničku „Není nutno“, dovedli byste vyjmenovat, co autorům písně (Svěrák, Uhlíř) vadí, a co nevadí?

- měli jste někdy pocit, že pomluva člověka očerňuje, znečišťuje, přetrhává lidské vztahy a tedy osamocuje?

- může zvěst o vzkříšení Ježíše Krista někoho přesvědčit, aby změnil svůj dosavadní život?

- viděli jste na ulici žebráka? Jak se k němu chovali kolemjdoucí? Vzbuzoval ve vás odpor, strach nebo soucit?

- je možné, aby nějaký div přivedl člověka ke správnému vidění života?

- vyprávěl vám někdo o záhrobním životě? Myslíte, že je to fantazie, přirovnání nebo „doopravdy“?

- viděli jste v televizi nějaký pořad o hlasech ze záhrobí - jsou to pověry, nevysvětlitelné úkazy, podvody, šikovně sestavené postřehy nebo přesvědčivé informace zachycené televizní kamerou?

Odkaz na pracovní list
13 Blaze chudým, běda bohatým
Odkaz na píseň
Vlak Boží (SV355)
V tobě je radost (EZ649)
Měj v paměti každý člověk (EZ514)
Odpusť (EZ688)
Kdo na kolenou klečí, vídá dál
Bůh je záštita má (SV23)
Ty i já (SV406)
Řekni, v co doufá srdce tvý (SV289)
Víc, než oko spatřit smí (SV368)
Cílová skupina
Školní
Mladší školní
Katechetické cykly
Pozvání na cestu - Evangelium Lukášovo
Biblický odkaz (kat)

Lukáš 6,17–26

Lukáš 16,19–31